

Les rèpliques catalanes de l'alliberament d'Arnaldo Otegi

Roger Palà

L'alliberament d'**Arnaldo Otegi** després de sis anys d'empresonament no és una notícia menor en l'actual context polític català, i convindria analitzar-la més enllà de les lògiques mostres de solidaritat i afecte que s'han reproduït en els mitjans d'ascripció sobiranista durant els últims dies. El retorn a la partida d'**Otegi** tindrà implicacions en la vida política basca i espanyola i molt especialment en la catalana. **El País Basc sempre ha generat fascinació en l'independentisme català, allò que alguns van batejar amb sorna com a 'basquitis'**. D'aquell seguidisme sovint acrític s'ha passat, en pocs anys, a l'extrem contrari: el furgar en el propi melic com si fos l'únic i més maco: "el món ens mira". Tanmateix, Euskadi ha pesat, pesa i pesarà en la vida política catalana. Euskadi importa molt. I a mig termini, hi ha com a mínim dues qüestions en què l'alliberament d'**Otegi**, molt lligat al futur de l'esquerra abertzale, poden interferir (ni que sigui modestament) en l'agenda catalana. **Tornen els bascos (si és que mai havien marxat).**

Es reobre el front del nord: Catalunya en calma tensa, Euskadi camí d'eleccions

Entre el nacionalisme català i basc s'ha establert certa competició des del final de la dictadura. Durant molts anys, l'independentisme va anar a remolc de les dinàmiques basques. La repressió, les il·legalitzacions i la constatació de l'esgotament i insostenibilitat de la via armada van conduir l'esquerra abertzale a un dels punts més baixos de la seva història. **L'empresonament d'Otegi podria haver estat l'estocada definitiva.** Mentre el líder abertzale ha estat fora de circulació, a Catalunya han passat moltes coses. L'eclosió del sobiranisme cívic, les consultes, la conversió de CiU, les grans manifestacions, l'entrada al Parlament de la CUP, el 9-N... Les tornes s'han invertit: **durant els últims anys, en comptes de basquitis, semblava que fossin els bascos els qui tenien certa fascinació del procés: 'catalanitis'**.

El retorn d'**Otegi** a la primera línia política, però, pot alterar substancialment aquest esquema. La seva acció incrementarà el nivell de presència pública de la política basca. **2016 serà un any de cert impàs a Catalunya.** El pols català amb l'Estat seguirà, però probablement amb menys intensitat. El moment polític de màxima tensió serà l'aprovació -o no- dels pressupostos, i prou feina tindran els sobiranistes catalans en posar-se d'acord entre ells. L'autèntica prova de foc del procés amb l'Estat arribarà -si és que arriba- el 2017. En canvi, 2016 pot ser l'any dels bascos. **A Euskadi hi ha eleccions a final d'any.** A Madrid tothom mou les seves fitxes. No és casual que **Pablo Iglesias**, en el seu [brillant discurs d'ahir al Congrés](#), posés sobre la taula la "cal viva" del PSOE, en referència al GAL. 2016 serà un any de regust basc.

Otegi ja ha dit en una entrevista al New York Times que té la intenció de participar del procés que seguirà l'esquerra abertzale per triar candidat a lehendakari. **Fins i tot en el cas que acabés inhabilitat i no pogués formar part de la llista, Bildu capitalitzarà amb força la seva figura.** Otegi és un líder moral, el seu pensament s'ha enfortit i guanyat en complexitat durant els últims anys -en va ser una prova [el breu discurs](#) a la sortida de la presó. **Ningú sap que pot passar a Euskadi, però dependent de com vagi l'any, el front del nord es pot reobrir amb força.** Més encara si ETA fa passos encara més definitius cap a la seva desaparició. Caldrà veure com encaixa aquest puzzle en un panorama espanyol altament inestable i quines dinàmiques s'estableixen entre Catalunya i el País Basc, sí de competició o de cooperació.

La sintonia entre l'esquerra abertzale i Podem i el seu efecte sobre la CUP i els Comuns

El segon punt a tenir en compte és el paper que pot jugar **Otegi** a nivell de lideratge en un moment en què sembla dibuixar-se **una aliança plausible entre l'esquerra abertzale i Podem**. L'eclosió 'podemista' a Euskal Herria ha estat més que significativa. El partit liderat per **Pablo Iglesias** ha fet mal al PSE, però també ha mostrat capacitat per penetrar en l'electorat de l'esquerra abertzale, en especial en les passades eleccions generals (en què Amaiur va quedar reduïda a dos diputats).

L'independentisme basc, com el català, recela de Podem. Però en el panorama local, Bildu i Podem han demostrat capacitat per ser complementaris. El cas més paradigmàtic és a Navarra: Bildu governa Pamplona gràcies a un pacte amb Podem, Geroa Bai i Esquerra Unida, i ha aconseguit una quarantena d'alcaldies gràcies a acords amb els podemistes. Bildu també participa del govern de la comunitat, encapçalat per **Uxue Barkos** de Geroa Bai i amb el suport de Podem.

Caldrà seguir amb molta atenció com es consolida aquesta relació entre l'esquerra abertzale i Podem a Euskadi, on el PNB manté una aliança estratègica sòlida amb el PSE. Les relacions entre Bildu i el PNB passen per un moment molt baix. **Iñigo Urkullu**, actual lehenkadari, guarda una distància sideral amb el sobiranisme desacomplexat del que en altres temps va fer gala **Ibarretxe**.

La configuració d'un front Bildu-Podem pot acabar sent una alternativa real de Govern a la comunitat autònoma basca, sobretot si **Otegi** és candidat i acaba guanyant les eleccions, hipotesi no precisament implantable. Un panorama que inquieta moltíssim a molts nivells a l'elit política basca, espanyola... i catalana.

Els pactes de l'esquerra abertzale amb Podem no passaran inadvertits a Catalunya, on la l'independentisme d'esquerres i l'univers dels Comuns mantenen una relació tempestuosa -per dir-ho suau. La disputa entre la CUP, ERC i els Comuns és alimentada dia sí, dia també per l'ecosistema mediàtic del sobiranisme liberal. **L'estratègia central del discurs convergent passa per dinamitar qualsevol pont entre aquests tres espais**. Ni ERC, ni CUP ni els Comuns semblen adonar-se'n, i es dediquen bàsicament a competir entre ells i a furgar-se de forma periòdica les seves múltiples contradiccions. Convergència sap que no té aliats possibles en el PSC ni en el PP, però que una aliança de les esquerres sobiranistes catalanes que agrupés independentistes i partidaris del dret a decidir amb l'objectiu d'un referèndum desobedient podria deixar-la a la cuneta. **El seu màxim objectiu és treballar per evitar que això passi, maximitzant les diferències entre aquests tres actors, alimentant-ne les friccions internes i minimitzant-ne els punts de trobada**. Mas va excel·lir en aquesta estratègia ("el 50% de la CUP em vol fer fora"). La història probablement es repetirà els pròxims mesos.

Tanmateix, si **Otegi** i Bildu arriben al govern basc a través d'un pacte amb Podem, això pot traspasar els esquemes mentals de l'independentisme més partidari del front patriòtic. No van ser poques les veus de Bildu que van apostar per la investidura de **Mas** en el moment de màxima crisi interna la CUP. Però una cosa és opinar sobre el veí, i una altra el que acabes fent a casa teva.

Davant de l'estratègia autonomista del PNB, Bildu pot decidir jugar la carta podemista. Més si tenim en compte que, en l'últim cicle polític, s'han modificat algunes corrents de fons històriques en l'esquerra abertzale, més oberta ara a la cooperació i al treball conjunt amb altres actors polítics, també a nivell de l'Estat espanyol. En aquest sentit, és interessant recuperar [les reflexions que fa Pernaldo Barrena](#) en aquesta entrevista d'**Antoni Trobat** publicada a 'Nationalia'. La CUP i ERC podran justificar la seva aliança amb Convergència si aquesta avança en el camí del conflicte amb l'Estat. **Però si això no passa, l'alternativa de l'aliança d'esquerres caurà pel seu propi pes**. Euskadi podria obrir aquest camí.